

Vejledning til brug af Dialogkompasset

Mundhygiejne i psykiatrien har længe trængt til et eftersyn!

Når sindet lider, så mærkes det ofte også på energien og motivationen til at børste tænder dagligt. Tilmed giver psykiatrisk medicin ofte mundtørhed, og dette øger risikoen for, at tænderne og mundhulen tager skade. Skaden kan bestå i huller i tænderne, tandkødsbetændelse, dårlig ånde og smerter.

Der kan også opstå en skade, som er mere skjult, nemlig at dårlig mundhygiejne fører til, at personen med en psykisk lidelse trækker sig socialt og rammes af skyld og skam. Dårlig mundhygiejne kan derfor skabe en sneboldeffekt, og en af de faggrupper, som i større udstrækning end det bliver gjort i dag, kan hjælpe med at forebygge denne sneboldeffekt, er sygeplejersker.

Vi er to sygeplejersker som til dagligt underviser sygeplejerskestuderende og har forsket i, hvilke udfordringer voksne med diagnosen skizofreni oplever i forhold til at opretholde en god mundhygiejne.

Vi har interviewet 23 voksne med netop denne diagnose, og resultaterne viste, at det er en udfordring at opretholde en god mundhygiejne. Det har derfor været vigtigt for os at udvikle et redskab, som kunne gøre den daglige mundhygiejne lettere og give mundhygiejne en højere prioritet.

Redskabet er et dialogredskab - det vil sige, at den person, som er berørt af den psykiske lidelse, og sygeplejersken kan gå i dialog om, hvilke udfordringer den enkelte oplever i forhold til sin mundhygiejne. De løsningsforslag, som dialogkompasset peger på, er fremkommet ved at lytte til voksne med skizofreni samt bruge forskningsmæssige viden om, hvordan tænder og tandkød plejes bedst.

Ideen er, at den som behøver hjælp til tænderne og sygeplejersken (fx kontaktpersonen i lokalpsykiatrien) sætter sig sammen og gør som nedenstående:

- Sæt jer, så I begge kan se dialogkompasset
- Spørgsmål som kontaktpersonen kan stille: *"Når det handler om at pleje dine tænder 2 gange dagligt, hvilket udsagn i kompasset passer bedst på dig?"*

- Tal om de udfordringer, der kæmpes med og om eventuelle tanker om, hvordan det kan lykkes at blive bedre til at pleje tænderne
- Sæt i fællesskab et mål, der handler om mundpleje, fx at bruge elektrisk tandbørste. Se flere eksempler på dialogkompasset.
- Tal ved næste samtale om, hvordan det er gået med at pleje tænderne, og om dialogkompasset har været et brugbart redskab til at skabe dialog om mundhygiejne.

Yderligere dokumentation for og læsning af forskningsprojektets fund kan ske i *Issues in Mental Health Nursing* (Villadsen og Sørensen, 2017).

I er velkomne til at kontakte os.

Kontaktoplysninger

Dorte Buxbom Villadsen, lektor, cand.cur, master i ikt og læring (MIL), UC SYD,
Sygeplejerskeuddannelsen, Esbjerg. dbvi@ucsyd.dk

Marie Toftdahl Sørensen, lektor, cand.cur, master i voksenuddannelse (MVO), UC SYD,
Sygeplejerskeuddannelsen, Esbjerg. mtso@ucsyd.dk

Reference

Villadsen DB et Sørensen MT. 2017. *Oral Hygiene - A Challenge in Everyday Life for People with Schizophrenia I*: Issues in Mental Health Nursing, issue no. 8, side 643-649